ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เอวํ เตสุ (ชเนสุ) ปพฺพชิเตสุ อุโภ ภาตโร อาจริยุปชฺฌายานํ วตฺตปฺปฏิวตฺตํ กตฺวา วิหรนฺตา เอกทิวสํ ภนฺเต อิมสฺมึ สาสเน กติ ธุรานีติ ปุจฺฉิตฺวา คนฺถธุรญฺจ วิปสฺสนาธุรญฺจาติ เทฺว ธุรานีติ สุตฺวา เชฏฺโฐ วิปสฺสนาธุรํ ปูเรสฺสามีติ ปญฺจ วสฺสานิ อาจริยุปชฺฌายานํ สนฺติเก วสิตฺวา ยาว อรหตฺตา กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อรญฺญํ ปวิสิตฺวา วายมนฺโต อรหตฺตํ ปาปุณิ ฯ กนิฏฺโฐ อหํ ตาว ตรุโณ วุฑฺฒกาเล วิปสฺสนาธุรํ ปูเรสฺสามีติ คนฺถธุรํ ปฏฺฐเปตฺวา ตีณิ ปิฏกานิ อุคฺคณฺหิ ฯ ตสฺส ปริยตฺตึ นิสฺสาย มหาปริวาโร ปริวารํ นิสฺสาย ลาโภ อุทปาทิ ฯ โส พาหุสจฺจมเทน มตฺโต ลาภตณฺหาย อภิภูโต อติปณฺฑิตมานิตาย ปเรหิ วุตฺตํ กปฺปิยํปิ อกปฺปิยนฺติ วทติ อกปฺปิยํปิ กปฺปิยนฺติ สาวชฺชํปิ อนวชฺชนฺติ อนวชฺชํปิ สาวชฺชนฺติ ฯ โส เปสเลหิ ภิกฺขูหิ มา อาวุโส กปิล เอวํ อวจาติ วตฺวา ธมฺมญฺจ วินยญฺจ ทสฺเสตฺวา โอวทิยมาโนปิ ตุมฺเห กึ ชานาถ ริตฺตมุฏฺฐิ-สทิสาติอาทีนิ วตฺวา ภิกฺขู ขุํเสนฺโต วมฺเภนฺโต วิจรติ ฯ อถสฺส ภาตุ โสธนตฺเถรสฺสาปิ ภิกฺขู เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ฯ โสปิ นํ อุปสงฺกมิตฺวา อาวุโส กปิล ตุมฺหาทิสานํ หิ สมฺมาปฏิปตฺติ สาสนสฺส อายุ นาม ตสฺมา สมฺมาปฏิปตฺตึ ปหาย กปฺปิยาทีนิ ปฏิพาหนฺโต มา เอวํ อวจาติ โอวทิ ฯ โส ตสฺสาปิ วจนํ นาทิยิ ฯ เอวํ สนฺเตปิ นํ เถโร ทฺวิตฺติกฺขตฺตุํ โอวทิตฺวา โอวาทํ อคฺคณฺหนฺตํ นายํ มม วจนํ กโรตีติ ญตฺวา เตนหาวุโส ปญฺญายิสฺสสิ สเกน กมฺเมนาติ วตฺวา ปกฺกามิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ตโต ปฏฺฐาย นํ อญฺเญปิ เปสลา ภิกฺขู ฉฑฺฑยึสุ ฯ โส ทุราจาโร หุตฺวา ทุราจารปริวุโต วิหรนฺโต เอกทิวสํ อุโปสถคฺเค ปาฏิโมกฺขํ อุทฺทิสิสฺสามีติ วีชนึ อาทาย ธมฺมาสเน นิสีทิตฺวา วตฺตตาวุโส เอตฺถ สนฺนิปติตานํ ภิกฺขูนํ ปาฏิโมกฺขนฺติ ปุจฺฉิตฺวา โก อตฺโถ อิมสฺส ปฏิวจเนน ทินฺเนนาติ ตุณฺหีภูเต ภิกฺขู ทิสฺวา อาวุโส ธมฺโม วา วินโย วา นตฺถิ ปาฏิโมกฺเขน สุเตน วา อสฺสุเตน วา โก อตฺโถติ วตฺวา อาสนา วุฏฺฐหิ ฯ เอวํ โส กสฺสปสฺส ภควโต ปริยตฺติสาสนํ โอสกฺกาเปสิ ฯ โสธนตฺเถโรปิ ตทเหว ปรินิพฺพายิ ฯ กปีโล อายุปริโยสาเน อวีจิมฺหิ มหานิรเย นิพฺพตฺติ ฯ ตาปิสฺส มาตา จ ภคินี จ ตสฺเสว ทิฏฺฐานุคตึ อาปชฺชิตฺวา เปสเล ภิกฺขู อกฺโกสิตฺวา ปริภาสิตฺวา ตตฺเถว นิพฺพตฺตึสุ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. - ในชน ท. เหล่านั้น ผู้บวชแล้ว อย่างนี้หนา - พี่น้องชาย ท. ทั้งสอง กระทำแล้ว ซึ่งวัตรและวัตรตอบ แก่พระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ท. อยู่อยู่ ถามแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ธุระ ท. ในพระศาสนา นี้เท่าไร ดังนี้ ฟังแล้วว่า อ.ธุระ ท. สอง คือ อ.คันถธุระด้วย อ.วิปัสสนาธุระด้วย ดังนี้ ในวันหนึ่ง, อ.พี่ชายผู้เจริญที่สุด คิดแล้วว่า อ.เรา ยังวิปัสสนาธุระ จักให้เต็ม ดังนี้ อยู่แล้ว ในสำนัก ของพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ท. สิ้นปี ท. ห้า เรียนเอาแล้ว ซึ่งกัมมัฏฐาน เพียงไร แต่พระอรหัต เข้าไปแล้วสู่ป่า พยายามอยู่ บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหัต ฯ อ.น้องชายผู้น้อยที่สุด คิดแล้วว่า อ.เรา เป็นหนุ่ม ย่อมเป็น ก่อน, อ.เรา ยังวิปัสสนาธุระ จักให้เต็มในกาลแห่งเราแก่แล้ว ดังนี้ เริ่มตั้งแล้ว ซึ่งคันถธุระ เรียนเอาแล้ว ซึ่งปิฎก ท. สาม ฯ อ.บริวารหมู่ใหญ่ ได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะอาศัย ซึ่งปริยัติ ของน้องชายผู้น้อยที่สุดนั้น, อ.ลาภ ได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะอาศัย ซึ่งบริวาร ฯ อ.ภิกษุชื่อว่ากปิละนั้น มัวเมาแล้ว ด้วยความมัวเมาในความที่แห่งตนเป็นผู้มีสุตะมาก ผู้อันความทะยานอยากในลาภครอบงำแล้ว ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นกัปปิยะ อันอันชน ท. เหล่าอื่น กล่าวแล้วว่าอ.วัตถุอันเป็นอกัปปิยะ* ดังนี้,

---

* อีกนัยหนึ่ง อกปฺปิยํ สรูป ใน อิติ ศัพท์ แปลว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นกัปปิยะ อันอันชน ท. เหล่าอื่น กล่าวแล้วว่า วัตถุอันเป็นอกัปปิยะ (เป็นวัตถุอันเป็นอกัปปิยะ) ดังนี้ หรือแปลเป็นประโยคว่าฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นกัปปิยะ อันอันชน ท. เหล่าอื่น กล่าวแล้วว่า อ.วัตถุนี้เป็นอกัปปิยะ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นอกัปปิยะว่า อ.วัตถุอันเป็นกัปปิยะ[๒] ดังนี้, ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษว่า อ.กรรมอันมีโทษหามิได้[๓] ดังนี้, ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันมีโทษหามิได้ว่า อ.กรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษ[๔] ดังนี้ เพราะความที่แห่งตนเป็นผู้มีมานะว่าเป็นคนฉลาดยิ่ง ฯ อ. ภิกษุชื่อว่า กปิละนั้น แม้ผู้อันภิกษุ ท. ผู้มีศีลเป็นที่รัก กล่าวว่า ดูก่อนกปิละ ผู้มีอายุ อ.ท่าน อย่าได้กล่าวแล้ว อย่างนี้ ดังนี้ แล้วจึงแสดง ซึ่งธรรมด้วย ซึ่งวินัยด้วย แล้ว จึงกล่าวสอนอยู่ กล่าวแล้ว ซึ่งคำ ท. มีคำว่า อ.ท่าน ท. จะรู้ซึ่งอะไร, อ.ท่าน ท. เป็นผู้เช่นกับด้วยกำมือเปล่า ย่อมเป็น ดังนี้เป็นต้น ย่อมเที่ยวขู่อยู่ ตวาดอยู่ ซึ่งภิกษุ ท. ฯ ครั้งนั้น อ.ภิกษุ ท. บอกแล้ว ซึ่งเนื้อความนั่น แม้แก่พระเถระชื่อว่าโสธนะ ผู้เป็นพี่ชาย ของภิกษุชื่อว่ากปิละนั้น ฯ อ.พระเถระชื่อว่าโสธนะแม้นั้น เข้าไปหาแล้ว ซึ่งภิกษุชื่อว่ากปิละนั้น กล่าวสอนแล้วว่า ดูก่อนกปิละ ผู้มีอายุ ก็ อ.การปฏิบัติโดยชอบ แห่งภิกษุ ท.ผู้เช่นกับด้วยเธอ ชื่อว่าเป็นอายุ ของพระศาสนา ย่อมเป็น, เพราะเหตุนั้น อ.เธอ อย่าได้ละแล้ว ซึ่งการปฏิบัติโดยชอบ กล่าวห้ามอยู่แล้ว ซึ่งวัตถุ ท. มีวัตถุอันเป็นกัปปิยะเป็นต้น อย่างนี้ ดังนี้ ฯ อ.ภิกษุชื่อว่ากปิละนั้น ไม่เอื้อเฟื้อแล้ว ซึ่งคำ ของพระเถระชื่อว่าโสธนะแม้นั้น ฯ ครั้นเมื่อความเป็นอย่างนั้นแม้มีอยู่, อ.พระเถระ กล่าวสอนแล้ว ซึ่งภิกษุชื่อว่ากปิละนั้น สิ้นสองครั้งและสามครั้ง รู้แล้ว ซึ่งภิกษุชื่อว่ากปิละ ผู้ไม่รับเอาอยู่ ซึ่งโอวาทว่า อ.กปิละนี้ ย่อมไม่กระทำ ซึ่งคำ ของเรา ดังนี้กล่าวแล้วว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ถ้าอย่างนั้น อ.เธอ จักปรากฏ ด้วยกรรม อันเป็นของตน ดังนี้ หลีกไปแล้ว ฯ

---

[๒] อีกนัยหนึ่ง กปฺปิยํ สรูป ใน อิติ ศัพท์ แปลว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นอกัปปิยะว่า วัตถุอันเป็นกัปปิยะ(เป็นวัตถุอันเป็นกัปปิยะ) ดังนี้ หรือแปลเป็นประโยคว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งวัตถุอันเป็นอกัปปิยะว่า อ.วัตถุนี้ เป็นกัปปิยะ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

[๓] อีกนัยหนึ่ง อนวชฺชํ สรูป ใน อิติ ศัพท์ แปลว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษว่าเป็นกรรมอันมีโทษหามิได้ ดังนี้ หรือแปลเป็นประโยคว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษว่า อ.กรรมนี้ เป็นกรรมอันมีโทษหามิได้ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

[๔] อีกนัยหนึ่ง สาวชฺชํ สรูป ใน อิติ ศัพท์ แปลว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันมีโทษหามิได้ว่าเป็นกรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษ ดังนี้ หรือแปลเป็นประโยคว่า ฯลฯ ย่อมกล่าว แม้ซึ่งกรรมอันมีโทษหามิได้ว่า อ.กรรมนี้เป็นกรรมอันเป็นไปกับด้วยโทษ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ภิกษุทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รักแม้เหล่าอื่นทอดทิ้งเธอแล้ว ฯ เธอเป็นผู้มีความประพฤติชั่ว ถูกผู้มีความประพฤติชั่วห้อมล้อมแล้วอยู่ วันหนึ่ง คิดว่า เราจักสวดปาฏิโมกข์ จึงถือพัดไปนั่งบนธรรมาสน์ในโรงอุโบสถแล้วถามว่า ท่านผู้มีอายุ ปาฏิโมกข์ย่อมเป็นไปเพื่อภิกษุทั้งหลายผู้ประชุมกันแล้วในที่นี้หรือเห็นพวกภิกษุผู้นิ่งเฉยเสียด้วยคิดว่าจะมีประโยชน์อะไรด้วยคำตอบที่เราให้แก่ภิกษุรูปนี้ จึงกล่าวว่า ท่านผู้มีอายุ พระธรรมหรือพระวินัยไม่มี,จะมีประโยชน์อะไรด้วยปาฏิโมกข์ที่พวกท่านฟังแล้วหรือไม่ฟังแล้ว ดังนี้แล้วก็ลุกไปจากอาสนะฯ เธอยังปริยัติศาสนาของพระผู้มีพระภาคพระนามว่ากัสสปะให้เสื่อมลงแล้ว ด้วยประการฉะนี้ฯแม้พระโสธนเถระก็ปรินิพพานในวันนั้นนั่นเอง ฯ ในเวลาสิ้นอายุ พระกปิละบังเกิดในอเวจีมหานรกแล้ว ฯ มารดาและน้องสาวของเธอแม้นั้นถึงทิฏฐานุคติของเธอนั่นแล ด่าปริภาษภิกษุทั้งหลาย ผู้มีศีลเป็นที่รัก ก็บังเกิดแล้วในอเวจีมหานรกนั้นเหมือนกัน ฯ
